

mainatges d'òc **PLUMALHON**

Las balenas

Gorrin e
Pipaut

Un batèu sus la montanha

Pòl Emili

Sauvar la
tortuga lut

Cal salvar la tortuga lut

Benlèu la tortuga lut es en passa de viure sas darrièras annadas. Fa partida dels quelònis, una espècia d'animals presents sus la tèrra abans los dinosaures !

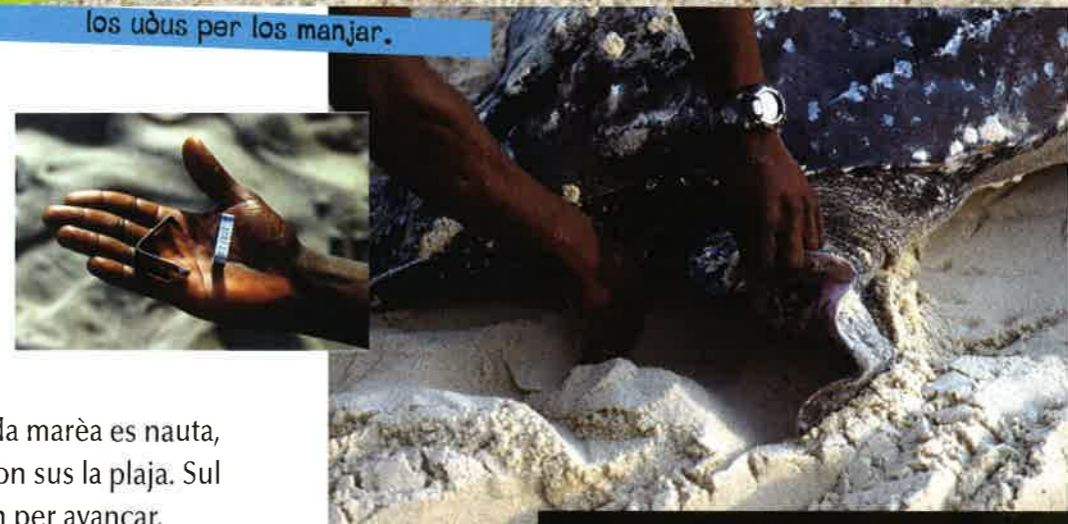
Aquela tortuga es victima de la pollucion, dels fialats dels pescaires e dels sacs de plastic qu'engolís en los prenent per de carmarinas. D'associacions trabalhan a la protegir. Al Gabon, per exemple, cada an, de benevòls passan de nuèches e de nuèches sus las plajas ont van pondre las tortugas. Empachan los braconaires de panar los uòus per los vendre sus d'unes mercats.

Las tortugas lut an d'autres enemies coma los crancs.

Los crancs cavan los sable per anar desterrar

los uòus per los manjar.

La nuèch

La nuèch, quand la marèa es nauta, las tortugas venon sus la plaja. Sul sable, maganhan per avançar, s'arrossègan lentament. Caldrà tres oras a las femèlas per trobar l'endrech ont poirà pondre. Cavaràn un nis amb las nadadoiras e i pondràn un centenat d'uòus. Un còp pondut, acaptaràn los uòus e i passaràn mai d'un còp dessus per escafar las traças.

A esquèrra, la tortuga cava lo nis. A

drecha, met los uòus a l'abric amb de sable.

Seguir las tortugas

Los miembros de l'associacion ensajan de proteger los uòus en los metent dins un autre nis acaptat d'una tela d'aram qu'empacharà los crancs de los manjar. Marcan los nises en indicant lo jorn e l'ora de la ponda. Marcan las tortugas tanben amb una бага agafada a una de las nadadoiras.

I aurà pas que la mitat dels uòus qu'espeliràn per far nàisser un tortugòt. Mas totes los tortugòts vendràn pas adultes.

Una tortuga lut pòt pesar fins a 900 kg e arribar a 1,95 m de longor. Per nadar, pòt anar fins a 50 km de l'ora. Pòt córrer un quarantenat de quilomètres per jorn.

D'unes tortugòts, lo solelh los crema tanlèu sortir del sable. I a tanben las tartanas e d'autres aucèls de preda que los venon manjar. Se sortisson del sable de nuèch, son los crancs que se'n regaudinan. Quand van dins l'aiga, i a de peisses encara que son de predators afamats. Fin finala, aquò's pas qu'un tortugòt sus mila que vendrà adulte. E las tortugas se pòdon pas reproduir qu'a un dotzenat d'annadas.

Aital, seguisson las tortugas dins las migracions e coneisson melhor los endreches ont van ponde.